

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се полаже у напред, и то најмање за пола године, код свију полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлештва, а за све друге претплатнике у опште 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Поједини бројеви „Полицијског Гласника“ не продају се. Рукописи се не враћају

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Указом Његовога Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, решено је:

да се Кости Ст. Петровићу, полицијском писару друге класе среза ресавског, уважи оставка коју је поднео на државну службу.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 19. августа 1907. г. у Београду.

КРЕТАЊЕ КРИМИНАЛИТЕТА у месецу јуну 1907. год.

Према званичним извештајима окружних начелстава и Управе града Београда, у току месеца јуна извршено је у Србији:

1. Убивстава	34
2. Детоубистава	1
3. Нехотичних убистава	2
4. Покушаја убистава	31
5. Разбојништва	11
6. Силовања	4
7. Тешких телесних повреда	15
8. Паљевина	24
9. Опасних крађа	136
10. Злонамерних поништаја туђих ствари	27

Од изложених дела пронађено је:

Убивстава	31	или	91.6%
Детоубистава	1	»	100 %
Нехотичних убистава	2	»	100 %
Покушаја убистава	28	»	90 %
Разбојништва	10	»	90.9%
Силовања	4	»	100 %
Тешких телесних повреда	15	»	100 %
Паљевина	3	»	12.5%
Опасних крађа	50	»	36.5%
Злонамерних поништаја туђих ствари	7	»	25 %

Највећи број убистава извршен је помоћу *ватреног оружја* (14), затим *помоћу тупог* (10), *помоћу оштрог* (8), *давањем* (1) и *тровањем* (1).

Узроци са којих су ова убиства извршена леже: у *освети* за 13 случајева, у *међусобној свађи* за 12, у *користољубљу* за 3, у *домаћој распри* за 2, у *нуђној одбрани* за 2, у *неморалним побудама* за 1, и у *страху од казне* за 1 случај.

Посматрана према местима, у којима су извршена, изложена убиства јављају се: у срезу крагујевачком 3, у срезу деспотовачком 2, у срезу бољевачком 2, у срезу добричком 2, и по 1 у срезovima: посавском окр. београдског, врачарском, колубарском окр. ваљевског, пчињском, јабланичком (непронађено), масуричком, грузанском, брзопаланачком, ресавском, темнићском, алексиначком, моравском окр. нишког, поцерском, азбуковачком, звишском, хомољском (непронађено), голубачком (непронађено), качерском, подунавском, пожешком, драгачевском¹), студеничком, пишком, и у варошима: Нишу и Београду.

Детоубиство је било једно у срезу посаво-тамнавском (непронађено).

Нехотична убиства извршена су: по 1 у срезovima: лепеничком и трнавском.

Покушаји убистава извршени су: у срезу прокупачком 4, у срезу јабланичком 3, у срезу параћинском 3, у срезу зајечарском 2, у срезу ужичком 2, и по 1 у срезovima: оба посавска, врачарском (непронађен), космајском (непронађен), ваљевском, лесковачком, грузанском, јасеничком окр. крагујевачког, косаничком, ресавском, звишском (непронађен), млавском, моравском окр. пожаревачког, подунавском, бољевачком, жичком и моравичком.

Скоро сва ова дела извршена су у међусобној свађи.

Разбојништва су извршена: у срезу хомољском 3, и по 1 у срезovima: јабланичком, неготинском (непронађено), пожаревачком,²) моравском окр. пожаревачког, орашском, јасеничком окр. смедеревског, зајечарском, и прокупачком.

¹) Ово убиство извршио је убијени хајдук Радоје Караџић, из Д. Дупца.

²) Оба ова разбојништва извршио је убијени хајдук Сава Р. Перић, из Сиракова.

вачког, орашском, јасеничком окр. смедеревског, зајечарском, и прокупачком.

Силовања су извршена у срезу драгачевском 2³) и по 1 у срезovima: деспотовачком и златиборском.

Тешке телесне повреде извршене су: у срезу моравичком 2, и по 1 у срезovima: космајском, лесковачком, грузанском, крагујевачком, лепеничком, кључком, ражањском, параћинском, бањском, таковском, тимочком, златиборском, и у вароши Београду.

Паљевине су извршене: у срезу бољевачком 3, у срезу рачанском 3, у срезу голубачком 2 (1 пронађена), у срезу јасеничком окр. смедеревског 2, у срезу зајечарском 2, и по 1 у срезovima: врачарском, тамнавском, посавском окр. ваљевског, лепеничком, кључком, трстеничком, бањском, сврљишском, рађевском (пронађена), јадранском, драгачевском, и у вароши Крагујевцу (пронађена).

Вредност свих ових паљевина износи око 8.000 дина.

Опасне крађе извршене су: у срезу моравичком 11, у вароши Нишу 8 (4 пронађене), у срезу деспотовачком 7 (1 пронађена), у срезу јадранском 6, у Београду 6 (2 пронађене), у срезу беличком 5 (све пронађене), у срезу пожаревачком 5 (1 пронађена), у срезу левачком 5 (2 пронађене), у срезу власотиначком 4 (све пронађене), у ср. крајинском 4 (1 пронађена), у срезу подунавском 4 (1 пронађена), у срезу колубарском округа београдског 3 (2 пронађене), у срезу тамнавском 3 (1 пронађена), у срезу параћинском 3 (1 пронађена), у срезу сврљишском 3 (2 пронађене), у срезу млавском 3 (2 пронађене), у срезу хомољском 3 (1 пронађена), у вароши Смедереву 3 (све пронађене), у срезу грочанском 2 (1 пронађена), у срезу пчињском 2, у срезу јабланичком 1 (пронађена), у срезу пољаничком 2, у срезу лепеничком 2, у срезу ражањском 2 (обе пронађене), у срезу трстеничком 2 (1 про-

³) Једно од ових силовања извршио је убијени хајдук Радоје Караџић, из Д. Дупца.

WWW.UNILIB.RS

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

нађена), у срезу голубачком 2, у срезу моравском 2 (1 пронађена), у срезу зајечарском 2, у срезу косаничком 2 (1 пронађена), у срезу пожешком 2 (1 пронађена), и по 1 у срезовима: посавском окр. београдског (пронађена), колубарском окр. ваљевског (пронађена), космајском, ваљевском (пронађена), лесковачком, масуричком, крагујевачком (пронађена), брзопаланачком, жупском, расинском, копаоничком, ресавском (пронађена), бањском, поцерском, мачванском, рађевском, звишком, орашком, јасеничком окр. смедеревског, тимочком, бољевачком, добричком (пронађена), прокупачком, драгачевском (пронађена), жичком и у варошима: Крагујевцу (пронађена) и Пожаревцу.

Вредност свих ових крађа износи око 18.500 динара.

Злонамерних поништаја туђих ствари било је: у срезу тамнавском 5, у срезу јабланичком 3 (2 пронађене), у срезу прокупачком 3 (1 пронађен), у срезу колубарском окр. ваљевског 2, у срезу неготинском 2, у срезу параћинском 2 (оба пронађена), у срезу звишком 2 (1 пронађен), у срезу подунавском 2 (1 пронађен), и по 1 у срезовима: посавском окр. ваљевског, врачарском, лепеничком, јасеничком окр. крагујевачког, алексиначком, и бољевачком.

Вредност уништених ствари износи око 3.800 динара.

Поред изложених дела у току месеца јуна извршено је још у Србији и 21 самоубиство, и то: у срезу заглавском 2, у вароши Београду 2, и по 1 у срезовима: колубарском окр. београдског, грочанском, ваљевском, расинском, параћинском, темњињском, левачком, бањском, лужничком, хомољском, моравском окр. пожаревачког, орашком, златиборском, ариљском, драгачевском, и у варошима: Крагујевцу и Смедереву.

Ова самоубиства извршена су: вешањем 13, вагреним оружјем 3, оштрим оружјем 2 и тровањем 1, а узроци њиховом извршењу леже: у болести за 12 случајева, у душевном растројству за 2, у рђавом домаћем животу за 2, у страху од казне за 1, у цијанству за 1, и у љубомори за 1. За остале случајеве узроци су непознати.

Покушаји самоубиства извршени су: по 1 у срезовима: трстеничком (оштрим оруђем из непознатог узрока), беличком (вешањем, услед болести), тимочком (оштрим оруђем, услед рђавог домаћег живота), и студеничком (оштрим оруђем, услед душевног растројства).

Општи преглед до сада изложених дела овакав је:

Текући број	О К Р У Ж И	ОКРУЖИ											
		Убиства	Догоубиства	Нех. лична убиства	Покушаји убиства	Разбојништва	Силовања	Тешке телесне повреде	Цаљевице	Опасне крађе	Злонамерни поништаји туђих ствари	Самоубиства	Покушаји самоубиства
1	Округ београдски	2	—	—	3	—	—	1	1	7	2	2	—
2	» ваљевски	1	—	—	2	—	—	—	2	5	8	1	—
3	» зрањски	3	—	—	4	1	—	1	—	11	3	—	—
4	» крагујевачки	4	—	1	2	—	—	3	2	4	2	1	—
5	» крајински	1	—	—	—	1	—	1	1	5	2	—	—
6	» крушевачки	—	—	—	1	—	—	1	1	7	—	1	1
7	» моравски	4	—	—	4	—	1	1	—	21	2	3	1
8	» нишки	3	—	—	—	—	—	1	2	12	1	1	—
9	» широтски	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
10	» подрински	2	1	—	—	—	—	—	2	9	—	—	—
11	» пожаревачки	3	—	—	3	5	—	—	2	17	2	2	—
12	» руднички	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
13	» смедеревски	1	—	—	1	2	—	—	2	9	2	2	—
14	» тимочки	2	—	—	3	1	—	1	5	4	1	2	1
15	» топлички	2	—	—	4	1	—	—	—	4	3	—	—
16	» ужички	1	—	—	2	—	1	1	3	2	—	2	—
17	» чачански	3	—	1	2	—	2	2	1	13	—	1	1
18	Управа града Београда	1	—	—	—	—	—	1	—	6	—	2	—
	Свега:	34	1	2	31	11	4	15	24	136	28	21	4

Из канцеларије Антропометријско - Полицијског Одељења Министарства Унутрашњих Дела, 27. јула 1907. год. АБр. 956. у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

ДОКАЗ У КРИВИЧНОМ ПОСТУПКУ

(НАСТАВАК)

И за наш Кривични Поступак, као и за све туђинске са законском теоријом доказа, ова је подела доказа од великог значаја. Он је у §§ 223—239 тачно прописао услове, који морају бити испуњени па да се узме да је дат потпун доказ, независно од тога да ли је судија и без тих услова уверен у виност или невиност оптуженог. Даље, наш законик изречно говори о „непотпуним доказима“, што се види из §§ 236, 238, а нарочито из § 123 у коме набраја тзв. полу-доказе. Казна се и по нашем законнику може изрећи само на основу потпуног доказа — § 340, а ако је резултат поступања непотпун доказ, то се на основу њега не може изрећи роена *extraordinaria*, као казна за подозрење. Али на основу непотпуног доказа у нас не наступа потпуно ослобођење оптуженог, већ само ослобођење из недостатка доказа — § 242, што у осталом одговара законској теорији доказа, која схвата потпун доказ као математичку целину, која се даје делити,

и неко може потпуно бити пуштен само тада, ако не постоји ниједан део те целине, у противном наступа ослобођење из недостатка те целине. Међутим, кад је за одлуку меродавно судијско уверење, онда је могуће само двоје: или је судија уверен или није уверен, а треће је немогуће, те стога не може ни да наступа случај да се неко ослобођава из недостатка доказа.

И ако се на основу нестпуног доказа не може изрећи осуда, ипак то не значи да је он без икакве вредности. Непотпун доказ је по законнику изузетно довољан у свима случајевима, у којима није у питању казнени захтев државе, већ нека процесна права и дужности. За доношење решења процесне природе у току кривичноправног спора, законик не тражи највећи степен извесности, т. ј. потпун доказ, већ се задовољава и с вероватноћом или још и мањим степеном вероватноће. Тако је за доношење извесних одлука довољно само *подозрење* или како то законик каже „ако има довољно основа *подозрења*“. Тако н. пр. решење о стављању под суд донеће се ако има „довољно основа *подозрења* противу оптуженог“ § 161 к. з.; иследа власт подићи ће тужбу „ако је кривица довољно доказана“ § 158; решење о започињању кривичне истраге и о притвору донеће се „противу кога основи *подозрења* постоје“ — §§ 117, 130; претрес стана извршиће се

„кад има довољно основа“ да ће се у чијој кући наћи што — § 73. У другим случајевима законик тражи само *вероватноћу* за доношење решења или предузимање неких процесних радња, н. пр. претрес по кући обвиненог чиниће се „ако је само вероватно“ да се он тамо сакрио — § 75; иследник ће као сведоке испитивати лица, „о којима је вероватно“, да ће знати штогод казати; сведок ће се притворити ако се „са вероватношћу“ утврди да је лажно сведочио — § 202. Најзад у неким случајевима је довољна и *сумња* па да се могу предузети неке процесне радње, н. пр. претрес у јавним зградама извршиће се „кад год се сумња“, да се у њима скрио окривљени и т. д. У свима овим случајевима не постоји потпун већ непотпун доказ, који је по изречним одредбама законика довољан за доношење поменутих решења и предузимање процесних радња. У ком ће случају бити „довољно основа подозрења“, у ком „вероватноћа“ а у ком „сумња“ зависи од доказа и оцене суда, при чему опет за суд није меродаван број већ само снага и вредност доказа.

§ 10.

Рок доказивања.

Говорећи о терету доказивања, видели смо да су странке, и поред забране формалне полеле терета доказивања, у првом реду позване да утичу на доказну грађу тиме, што ће тражити и подносити доказе, којима желе да докажу истинитост својих твђења. Кад је овај утицај на доказну грађу већ допуштен странкама, то се с друге стране мора од њих тражити, да то чине благовремено, како би се главни претрес могао одржати без прекида. Из овога би изишло, да би странкама, па и иследнику, требало одредити тачне рокове, у којима имају ово учинити. Међутим Кривични Поступак такве рокове није прописао, већ је напротив усвојио начело, да *закашњење* није никакав основ, са кога се има примање доказа одбити, па макар ово *закашњење* било и намерно. У Кривичном Поступку нема доказних рокова у том смислу, да се један доказ не може узети у обзир стога, што у законом року није поднет. Такво би наређење стајало у опреци с циљем доказа, који иде за тим, да се пронађе материјална истина. Сама природа кривичног дела доноси собом, да су сви државни органи, који су позвани за извиђање и суђење, па и странке, позвани да раде на расветљењу кривичне ствари и на проналажењу материјалне истине, која мора бити основица судског пресуди. Да би пак пресуда имала за основицу материјалну истину, никако ова не сме зависити од апсолутно постављених рокова, јер је често пута немогуће у постављеном року прибавити све оно, чиме би се у кривично-правном спору утврдила истина.

Немачки Кривични Поступак доноси нарочиту одредбу, из које се види да нема доказних рокова, и то у § 245 став 1 који гласи: „сабирање или примање доказа не сме бити одбијено зато, што је доказно средство или чињеница, која се има доказати, доцкан поднета“. Наш законик о кривичном поступку, међутим, не доноси ни једну овакву изречну одредбу, али се из осталих наређења види, да ни он не зна за доказне рокове у том смислу, да се један доказ не сме узети у обзир зато, што благовремено није поднет.

У генералној истрази законодавац није ни могао поставити странкама извесне рокове, јер ту у врло много случајева и немамо странака, већ само иследника, који трага за учиниоцем кривичног дела. Обвинени се у доцнијим стадијумима поступка може ради своје одбране позвати на нове доказе. Тако исто нису чак ни за иследника постављени ро-

кови, јер генералној истрази није задатак да потпуно утврди кривичну одговорност обвиненог, већ се у њој имају прикупити докази у толико, колико је довољно за доношење одлуке о стављању оптуженог под суд, т. ј. о продужењу кривичног поступања. Већ из тога изилази, да се и после генералне истраге могу подносити докази како од иследника тако и од странака. У генералној истрази врши се *обезбеђење доказа*, које се састоји у прикупљању оних доказа, који се због пролазности до главног претреса могу изгубити, као и оних, који се не могу касније обновити, н. пр. губитак сведоџбе због одласка сведока у туђину, вршење секције и т. д.

У прелазном поступку код иследног судије првостепеног суда, до душе, налазимо прописани рок од осам дана, у коме оптужени, по саопштењу тужбе „са списком оних сведока, чија ће се сведоџба при главном претресу прочитати“, има да поднесе одбрану „и именује с његове стране сведоке, које жели да се за главни претрес позову“ — § 185 став 1 и § 188 став 1. Али овај рок није такав, да се оптужени после њега не може позвати на нове доказе. Напротив, он то може чинити и после истеклог рока од осам дана, што се види из § 188 става 3, само што ће суд те доказе примити у случају, ако нађе „да су од важности за решење предмета“.

И на главном претресу, који је заснован на начелу непосредности и на коме се имају изнети сви докази пред судију, и то све до његовог свршетка, могу странке подносити доказе, које су пропустиле раније учинити. То се јасно види из § 208 става 1, по коме ће, ако суд на самом претресу сазна за нове доказе било сам, било што се на исте странке позивају, он, ако су ти докази сведоци или вештаци, наредити, да се одмах позову и испитају. По другом ставу § 208 има се чак и претрес одложити ради прибављања нових — дотле непознатих доказа, за које се сазнало тек на претресу. — Нови докази могу се подносити не само до свршетка главног претреса или до изрицања пресуде, већ и после овога али само у незадовољству. И у незадовољству могу се странке позивати на нове доказе, којима желе да оборе пресуду судску, противу које изјављују незадовољство. Ово се мора допустити, јер би забрана била противна циљу Кривичног Поступка. Од оцене Апелационог Суда зависи, хоће ли се нова доказна средства узимати у обзир или не, и ако нађе да су од важности за расправљање кривичне ствари, наредиће дослеђење по истима.

Из досад изложеног сасвим се јасно види, да Кривични Поступак не зна за доказне рокове, који забрањују да се докази касније подносе. Све ово најзад потврђује и установа поновног суђења, по коме осуђени, који је већ и казну почео издржавати, може по § 340 т. 3 тражити у своју корист поновно суђење „ако докаже нова збића или доказе, који су сами по себи или у свези са пређе употребљеним довољни да га сасвим оправдају, или много блажију казну да заслужије“.

(наставиће се)

Д-р Бож. В. Марковић.

О ОДГОВОРНОСТИ ЗА НАКНАДУ ШТЕТЕ.

(НАСТАВАК)

На послетку ваља и то споменути, да узрочна веза између поступака учиниоцевих и претрпљене штете, па према томе и одговорност за накнаду, под осталим још претпоставкама, наступа и онда, кад су ти поступци *асихички утицаји* на поједине личности — на пр. превара, претња, заповест,

давање савета, стављање лица у несвесно стање у циљу предузимања штетне радње и т. д.

В. 1. Даља претпоставка за постајање потраживања накнаде штете јесте: да је радња или нерадња, којом је штета проузрокована, била противуправна. У аустријском грађ. законнику (§ 1294.) то се изрично каже. У нашем је пропуштено то учинити, што је свакако један знак више, како је непажљиво наш законодавац репродуковао оно, што се у аустријском грађан. законнику налази.¹¹⁾ Али ипак несумњиво је да је постојање противправног карактера штетне радње или нерадње неизоставан захтев за одговорност за накнаду штете и по нашем грађан. законнику. За једну пак радњу или нерадњу каже се да је противправна онда, кад је она противна објективном праву или законима или законитим наредбама власти,¹²⁾ било кривичним било грађанским. Тиме, дакле, што неко учини оно, што се објективним правом забрањује, или не учини оно, што се наређује,¹³⁾ добија његова радња односно нерадња¹⁴⁾ противправни карактер, услед чега настаје за дотичнога преступника обвеза да штету накнади, ако постоје и остале претпоставке, које су за постајање потраживања накнаде*штете потребне. У кратко изражено за онога се каже да противправно ради: ко вређа туђу правну сферу, а није на то овлашћен. Из овога пак следује, да нема противправног дела, па према томе ни одговорности за наступелу штету, ако се поступак учиниоца карактерише као допуштена самоодбрана или самопомоћ (§ § 16. грађ. зак. и 54. казн. зак.) — на пр. ко, бранећи своју ствар од разбојника, овога повреди, не одговара му за накнаду; ко, не дајући да се из његове куће изнесу ствари, које служе као залого за кирију, исте оштети, не одговара кираџији за штету, која би му на пр. отуда настала, што би ствари у отимању биле оштећене. Исто тако не постоји противправна радња по правилу ни онда, кад постоји на радњу пристанак онога лица, коме се штета десила. Међу тим у овом случају ваља разликовати двоје: да ли је онај, који је на оштећење пристао, властан сам собом располагати оштећеним предметом или није. У првом случају с пристанком извршена радња није противправна и, наравно, нема места тражењу накнаде штете (на пр. нунолетан и за правне радње способан човек допусти другоме да му уништи ствар.) У другом пак случају пристанак притежаоца оштећенога предмета не мења противправни карактер штетне радње и накнада се може тражити, сем ако штетник није знао нити је могао знати, да је притежаоцу забрањено слободно располагање. Што се тиче штете услед повреде телесног интегритета по пристанку повређеног лица, ваља имати на уму, да нико нема право располагања својим телом, изузимајући случајеве, кад је у питању нека операција у циљу оздрављења. Према томе пристанак некога лица на повреду тела не мења противправни карактер повреде. Ипак повређени не би могао накнаду у пуној мери захтевати, јер има и његове кривице, што је до повреде дошло, пошто је дао свој пристанак — § 805. На основу тога код нас у двобоју повређени не би могао тражити све оно, на што би по § 820. грађан. законика имао права, већ само један део накнаде. Ако би пак неко у двобоју погинуо, онда би противник дужан био дати заосталој жени и деци накнаду штете (§ 821), која би се и с обзиром на § 805. имала одмерити.

¹¹⁾ Види и А. Ђорђевић, Систем приватнога (грађанскога) права. Прва књига, друга половина, стр. 180, примедба 1.

¹²⁾ ¹³⁾ ¹⁴⁾ На пр. онима, које издају полиц. и општинске власти на основу § 326. казн. зак. Услед све јачег саобраћаја и правног промета све се више множи број тих наредба, којима је циљ да отклоне опасности, што се услед увећаног саобраћаја појављују. С тога и све већи значај за накнаду штете имају оне противправне радње, које се састоје у проциштању вршења наредбама и законима прописаних дужности (Unterlassungen). Види на пр. наредбу Управе града Београда од 17. I. 1906. о регулисању трамвајског саобраћаја у Београду.

2. Радња или нерадња којом је штета проузрокована нема противправни карактер ни онда, кад је њу учинилац учинио вршећи своје право. Старо правило још римскога права: qui suo jure utitur nemini facit injuriam, пренесено је и у аустријски (§ 1305) и у наш грађански законик (§ 806: „Који би другоме с тим, што би право своје уживао, само ако граница не прекорачи, штету какву нанео, није дужан одговарати нити му ту накнадити.“) И ако на први поглед изгледа да нема великих тешкоћа у тумачењу овог законског прописа, ипак у ствари није тако, и у литератури пандектнога права врло је много писано о значењу горе цитираног правила римскога права. Јер питање одмах постаје компликовано, чим покушамо да одредимо: дакле се простиру границе вршењу нашега права? Јесмо ли на пр. прекорачили границе нашега права, кад из ината на нашем земљишту подигнемо зид само због тога, да суседу своје изглед затворимо? Смемо ли, дакле, своје право вршити без икаквога обзира на то, што другоме тиме штету причињавамо? Ово је нарочито важно у питањима суседскога права, јер од решења његовог зависи хоће ли сваки сопственик моћи уживати своје земљиште, или ће му то бити отежано услед безобзирног вршења свога права од стране суседа. На пр. сме ли сусед по цео дан дупати у своје дворишту, по цео дан ложити ватру и димом узнемиравати суседа и т. д.? Где је у оваким случајевима граница вршењу свога права? Баш и кад се усвоји правило: да се не може као противправно сматрати вршење некога свога права само за то, што други отуда има штете, ипак тиме постављено питање о вршењу свога права није решено. Сукоба или колизије два права, која стоје једно према другоме, има и онда. Отуда настаје потреба пронаћи критеријум за одређивање овлашћења, која неко на основу свога права има. То је пак у науци приватнога права и учињено, тако да се по њој сматра: да су забрањени не само неаосредни упади у туђу правну сферу, који су с употребом свога права везани, него и аосредни, под условом, ако из њих потичућа штета или узнемиравање прелази меру обичног или у односима такве врсте на томе месту уобичајеног узнемиравања или оштећења. Све што преко тога иде, носи на себи обележје противправне радње или нерадње и обвезује на накнаду штете. Ја на пр. као власник једнога земљишта са кућом у крају, где станује отмени свет, не морам трпети да мој сусед на своје земљишту по цео дан дупа или ме на други неки начин узнемирава. Налази ли ми се кућа у занатлијском крају вароши, онда ћу морати више узнемиравања од суседа претрпети. Подигне ли сусед на пр. на своје земљишту брдашце само за то, да може посматрати, шта се у моме дворишту или кући дешава, онда ја могу тражити, да он брдашце отклони. Ово гледиште врло лепо заступа Штајнбах у својој чувеној расправи Die Grundsätze des heutigen Rechtes über den Ersatz von Vermögensschäden (стр. 12. и сл.), где вели: „Ово начело утицаће на будуће развиће права већ и са тога разлога, што оно појединце упућује на узајамно поштовање њихових интереса и тиме омогућава мирно и успешно заједничко живљење многобројних егзистенција на истом простору. Правно пак схватање, које тежи да појединца са његовим правним кругом стави као неког правног Робинзона Крузе на какво усамљено острво — док он у ствари живи у средини себи равних индивидуа — мора доспети ускоро у неразрешиве противречности са фактичким односима“.

(наставиће се)

Д-р Драг. Аранђеловић

С КОНГРЕСА ЗА ЗАШТИТУ ДЕЦЕ.

(наставак)

У погледу прекорачења граница што се тиче васпитања и издржавања деце код родитеља или других, референт разликује три конкретна случаја: 1. Неко се не стара за издржавање свога детета ма да има довољно средстава за то. Типички случај је овај: ванбрачни отац. Краће казне затвора, па и саме новчане казне у овом случају добро дејствују. 2. Неко свесан кривице коју чини, неће да издржава своју децу. Типички су случајеви ови: пијаница, коцкар, ленштина. У овом случају дејствује краћа казна затвора. Не помогне ли то, тада треба тражити лека у дуготрајном принудном раду (Arbeitszwang). Један део зараде тада се употребљава на васпитање деце. 3. Родитељи или стараоци непосредни су узрок покварености детета и бивају опасни за ње ов морални живот. Само тешке случајеве треба казнити. Као типички случајеви јављају се разбојништво и стално пијанство. Од таквих људи треба децу просто одузети, јер су они за ма какво васпитање неспособни, а казна ништа не помаже.

Још је у овом питању било говора о неморалној литератури, која зло утиче на омладину. Признато је да по неке неморалне слике могу имати велику уметничку вредност, али су оне убиствене за омладину. С тога је примљено да се казне великим новчаним казнама они, који омладини дају такве ствари. О овоме се дуго дебатовало и огромна већина пришла је мишљењу референта које је горе исказано.

О женама као судијама говорио је у овој секцији адвокат Клингшпор и он је у првом реду истакао питање о томе, да све што се тиче заштите деце мора се одузети од управних власти и концентрисати на једном месту у судовима. Јер управне власти имају цуне руке посла и на другим странама. „Оне се“, рекао је, „често више старају о томе да ли у вароши сви пси имају корпе на њушци, него ли да ли сва деца уживају оно васпитање које је за државни и народни циљ потребно. Ако се сви послови за децу у држави пренесу у судове, тада треба размислити о томе, да ли би било корисно установити нарочите судове за децу. У том случају треба и жене постављати за чланове дечијих судова, пошто су жене као мајке најприроднији заштитници деце.“ — Овом је приликом председник сената барон Шенк говорио врло оштро против оних, који бију децу и који телесне казне у злој мери употребљују. Он за њих тражи највеће осуде, пошто они греше у овом погледу сасвим свесно. Ову оштрину ублажио је професор универзитета др. Лефлер, који помиње како има случајева код деце кад наставник сва средства исцрпи, па најзад мора да приђе телесној казни. Питање је остало нерешено.

О злостављању деце.

Реферисала је г-ђица Лидија од Волфринга*, председница Песталиријевог друштва у Бечу. Она је помоћу власти покушала да нађе критеријум за процену дечјега злостављања. Забележила је 51 конкретни случај, који су били пред судијом. Од тога броја деце 44 је ванбрачно, 2 брачно, 2 пасторчад, 3 находчад. У Бечу се роди на годину око 17.000 ванбрачне деце. Од тога броја половина умре у првој години живота. Ако се узме да само четвртина остане у животу, тада Беч има 60.000 ванбрачне деце до 14-те године. Није сад тешко проценити колико је хиљада од те деце изложено злостављању.

У Бечу има специјално неколико организационих друштава која штите децу од злостављања. Па при свем том тешко је увек деци помоћи. Сваки случај власт не сазна. А ако га сазна, она дете одузме од родитеља или стараоца, па га упућује друштву, које с драге воље такво дете прими**. После тога умеша се суд, који обично одобрава поступак полиције и дете остаје код друштва. Ну често се овакве пресуде протежу по читаву годину и задају друштвима велика посла. Та ствар још није довољно регулисана ни у Бечу ни у Аустро-Угарској. С тога је г-ђица Волфринг предложила ове тезе:

1. Централна судства и по местима и по стручности (Сенат и појединачке судије);
2. Централна криминална полиција;
3. Образовање централе за судско лекарство;
4. Централна правозаступништва и бранилаштва.

Тезе ове примљене су с одобравањем и г-ђица Волфринг одређена је да о овом питању реферисе у скупштини.

О старалаштву

„Да ли је целисходно извесним друштвима, заводима или корпорацијама у чијем се старању дете налази, поверити и старалаштво, и ако је целисходно, под каквим погодбама?“ О овом питању реферисала су четворица, међу којима је био и чувени др. Хајнрих Рајхер.

Извештај председник земаљског суда г. Фелнер скренуо је најпре пажњу на то, како је тешко наћи подесна стараоца за сиромашну децу. Сиротиња која се прима таквога старалаштва, нема времена да се брине за своју пупилу, јер мора да трчи за насушним хлебом. За ванбрачну децу то је још много теже и горе. С тога он мисли да се мора завести генерално старалаштво, као што је то случај у Немачкој.

* Г-ђица Волфринг чувена је са својих хуманитарних послова у Бечу и Немачкој. Она је у литератури за филантропију врло много урадила. Овом приликом на конгресу истакала се као вредан и предан радник. Изгледа да је она сав свој живот посветила филантропији. По рођењу је Рускиња, али је одрасла у Бечу.

** Лако је тамо помоћи и полицији и општини у овим пословима, кад бечка општина једном једном друштву за заштиту деце (Kinderschulverein) даје годишње 100.000 круна субвенције!

Што се тиче завода, друштава и корпорација, извештај је за то, да се на њих може пренети старалаштво, ако они стоје под надзором државне власти. За сирочад и находчад то се по себи разуме. Она би од тога имала само сигурне користи. Напротив за децу општинску, коју општине издржавају, не би се смело старалаштво пренети на општину, пошто се могу овде сударити интереси пупиле с интересима општине.

Али сви облици старалаштва, па били они поједине личности, заводи, друштва, корпорације, општине или као други, морају стојати под непосредним надзором старатељскога суда.

Све ово примљено је без приговора.

Једна госпођа говорила је о томе, да треба и женама допустити да могу бити стараоци. Уз то она тражи да се установе нарочити курсеви у којима би се учило како треба вршити старалачке дужности.

Још је говорио дуго и врло разложно Кнез Едуар Лихтенштајн, председник друштва за заштиту деце у Бечу. Он на првом месту констатује, да је општа потреба да се закон о старалаштву измени. Зато што је тешко наћи свакој пупили згоднога стараоца, који би свој посао с вољом и разумевањем радио, диже се све више глас за генерално старалаштво. И он би био за то али под врло строгим и тачно обележеним погодбама. Без поговора старалаштво треба да замени пупили породицу. Чим то не чини, оно не врши своју дужност као што треба, а генерално старалаштво најмање је за то подесно. С тога је вазда корисније, ако се може да нађе подесно лице, које ће пупили замени оца и породицу. После тога појединачкога старалаштва долази завод и организовано друштво, а тек на треће место генерално старалаштво. Мора ли се њему прибећи, тада га треба саставити од људи и жена, које имају више љубави за децу. Свакојако треба тежити да се чланови за генерално старалаштво из љубави према ствари сами јаве.

После овога прешло се на питање:

„Да ли је потребно да се у појединим општинама поставе нарочити органи, који би помагали старалачком судији у вршењу његових дужности?“

По овом питању био је извештај др. Шауер, министарски саветник

Он је одмах изјавио да је садање старалаштво недовољно и несавршено. Нарочито је нагласио како старатељски судија не може свуда да види шта треба. Њему су помоћници потребни. Њих може дати само општина, било у облику нарочитога старалачкога савета, било у облику одбора за сиротињу. На појединог човека као „повереника“ не сме се овде рачунати за то што појединац временом изгуби веру пупиле, а брзо се замори великим радом. С тога су више лица за овај посао потребна. У Немачкој постоји сиротињски савет (Waisenrath). Њих има и у Тиролској. Они су се показали тамо као добри. Нема сумње да у ове старалачке одборе или савете треба убрајати учитеље, свештенике и друге познате фи-

лантропе, који би с вољом посао вршили. Али највећу вредност полаже на сарадњиштво од стране оних жена, које се саме јаве као чланови старалачких савета у општини.

Једногласно је примљен предлог да је потреба да се у општинама образују самоуправни органи који ће помагати старатељскога судију у вршењу његових дужности.

(наставиће се)

саопштио

Д-р Ник. Ј. Петровић

УПУТ ЗА ПОЛИЦИЈСКЕ И ОПШТИНСКЕ ВЛАСТИ

приредио Ђур. Ј. Ђорђевић
окожни начелник.

(наставак)

Све ово међутим, не стоји.

Према наређењима уставним и према изречним наређењима из §§. 117 и 127. кр. суд. поступка, само се против онога може повести кривична истрага, против кога стоји бар један од ближих основа подозрења, предвиђених § 121, 122, 123 и 124 или бар најмање два из § 125, ако се тако слажу и допуњују, да чине бар приближан основ подозрења.

Кад оваквих основа има, онда се доноси формално решење о томе, да се према коме поведе истрага, и тек тада он може бити узет на одговор.

Пре тога закон не зна за кратке ни дугачке испите окривљених, сем онога што иследник усмено чини на лицу места догађаја или иначе трагајући за кривцем.

Изузетак се од тога може учинити само у случајевима § 137. кр. суд. поступка.

Према овоме, не може се ни примити ни објаснити подела, коју г. Ђорђевић чини, као год што се не да разумети, зашто решење о покретању истраге, које се доноси на основу § 117 и 127. кр. суд. поступка, меша са решењем о притвору, које се доноси тек после саслушања окривљеног на основу § 130 и 131. крив. суд. поступка.

Овакве и сличне грешке провлаче се скоро кроз цео одељак о извињању кривичних дела.

Тако не стоји тврђење г. Ђорђевића, да је решење о притвору сведока, који неће да сведочи или да се закуне извршно, јер после појаве Устава од 1905 год. који је у чл. 9 и 27. питање о притвору српских грађана другачије регулисао, не вреди одредба чл. 100. кр. суд. поступка, у колико говори о извршности овога решења.

У опште се може рећи, да је овај одељак, после појаве „Криминалне тактике“ у преводу г. Д. Бакића, у којој је до ситница изнесено како треба радити у истрази овог или оног кривичног дела, скоро од слабе вајде.

Одмах за овим одељком долази одељак који говори о извињању испушних дела.

И што је интересантно, одмах у другом ставу овога одељка, г. Ђорђевић чини једну крупну погрешку тврдећи: да се по полицијској уредби извињају и пресуђују не само испушна дела, поменућа у

у III части кривичнога закона, већ и сва она испушна дела, која су као кажњива предвиђена нарочитим-специјалним законима, ако је само за извињање и пресуђење њихово надлежна полицијска власт, истичући у првом реду уредбу о механама и кафанама и т. д.

Велимо, погрешку, јер полицијска уредба није поступак ни за један од специјалних закона, ако у њему није то изречно речено.

То се до очигледности види из њенога § 4. који вели: „Општински суд.... изложеним у трећој части закона кривичног“, и: „који се казне по глави тридесет другог кр. закона“.

То је, у осталом, чисто и јасно расправио Касациони Суд одлуком својом од 17. фебруара 1904. год. Бр. 1594 и оном од 24. априла 1904. г. Бр. 3366.

Нема спора, да ће многи рећи, како онда за многе кривце не би било у опште поступка, те би наглаго питање: како би се те кривце извињале и пресуђивале, али све то не даје права г. Ђорђевићу, да онако категорички тврди, како је уредба поступак за све кривце у опште, које полицијске власти извињају и пресуђују по специјалним законима.

У недостатку нарочитих поступака за извесне кривце из специјалних закона, мора се, по сили прилика, извињај саображавати ономе, који се води по полицијској уредби, али то не значи да је за све то извор у њеним одредбама.

Ту разлику је требао да уочи г. Ђорђевић и да је истакне, те да су власти којима је његов упут намењен, свесне: зашто ово или оно чине овако или онако.

За § §-а 5, 6 и 7. г. Ђорђевић вели да су без вредности.

То, међутим, не стоји.

§ 5. ове уредбе регулисава један одношај између средских и окожних начелника, који и сада, после измене § 4. није друкчије регулисан ни овим ни којим другим законом.

На им, он казује: да ће у местима, где постоје и средски начелници и окожни, за извињање испушних кривца бити надлежни окожни начелници а не средски. Такви се случајеви јављају у свима окожним градовима. Без овога § 5. било би питање, која би власт — средска или окожна, вршила месну полицијску власт.

Регулисавајући само овај одношај и ништа више, ова одредба стоји и данас у пуној снази.

§ § 6 и 7. имали су задатак да спрече општинске и полицијске власти, да не улазе у суђење преступних и злочинних дела него само испушних, и са тим својим саветодавним карактером они важе и данас.

У почетку овога написа, ми смо нарочито нагласили, како је г. Ђорђевић узимао позајмице од разних писаца, не казујући изворе.

Како је код извињања испушна он просто преписао рад г. Душана Алимпића, штампан у „Полицијском Гласнику“ за годину 1906, на страни 2, 3, 17, 18, 19, 27, 28, 29, 35 и т. д. то ћемо овде изнети неко-

лико примера, да нам се не би рекло, како смо га безразложно осуђивали за ову пропуштenu дужност о напомени извора из којих је што позајмљено.

Ради прегледности ми ћемо изнети упоредне текстове једнога и другог. Тако:

Г. Алимпић

Г. Ђорђевић

1. Код § 9. свога написа „Полицијска уредба“ вели:

„Наређења исписаног параграфа измењена су, у неколико, IV-им ставом § 4-а Полицијске уредбе (измене и допуне од 1877 год.) по коме је извињање и пресуђење испушна по приватној тужби стављено, на првом месту, у дужност општ. властима“.

2. Код § 13. г. Алимпић вели:

„Одредбе о надлежности окожног начелника у првом ставу овог §-а без вредности су с обзиром на оно, што смо већ казали о § § 5, 6 и 7. Поред овога, § 4. в. и не постоји у полицијској уредби већ само § 4. под а. и б.“

Други став исписаног §-а замењен је законом о уређењу округа и срезова. По последњем ставу чл. 23. овога закона, окожни начелници кад путују службено по округу, па би се према њима лично, или њиховом службеном раду, или у опште у њиховом присуству, учинило какво казниво дело из 3. части казног законика, имају на лицу места власт извињања и кажњавања по ставу другом § 4. а. Полиц. Уредбе.

1. Код истог §-а (9-ог) г. Ђорђевић вели:

„Овде треба имати на уму § 4. а. полиц. уредбе, по коме је извињање и пресуђење испушна по приватној тужби стављено на првом месту у дужност општинским властима“.

2. Г. Ђорђевић код § 13 вели:

„Одредбе о надлежности окожног начелника у првом ставу овог §-а без вредности су с обзиром на оно, што смо већ казали о § § 5, 6 и 7. Поред овога, § 4. в. и не постоји у полицијској уредби већ само § 4. под а. и б.“

Други став исписаног §-а замењен је законом о уређењу округа и срезова, па би се према њима лично или њиховом службеном раду или у опште у њиховом присуству, учинило какво испушно дело из 3. части казног законика имају на лицу места власт извињања и кажњавања по ставу другом § 4-а полицијске уредбе“.

(наставиће се)

Димитрије С. Налајић.

КРАЂЕ ИЗ СУЈЕВЕРЈА.

(СВРШЕТАК)

У Босни и Херцеговини постоји мишљење, да је потребно имати украдену вуну од црне овце, ако се хоће да натерају пчеле да не беже са ројевима. Тамо се употребљава и друго једно средство да се пчеле задрже у кући: купи се једна кошница, друга се украде, а трећу ваља добити на поклон.

Код јужних Словена украден хлеб из циганске торбе не служи само, као што смо у прошлом броју видели, као средство за отварање апетита, већ и као средство да новорођенче што пре проговори. Тај се случај специјално дешава код мухамеданаца у Босни и Херцеговини.

Крадене ствари чешће имају важности и у љубавним авантурама. Код Маџара, на пример, младе девојке за време младог месеца краду тесто, па га кувају са својом менструацијом и то међу у јело младих жена који треба да лудују за њима. Исто тако, на дан св. Андреје, девојка украде једне мушке гаће, и у једну ногавицу метне парче окорелога хлеба, а другу

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

распара, па их метне испод свога јастука. Тада ће у сну видети свога мужа. То исто раде и младићи; на дан св. Катарине, пред вече, украду девојачку кошуљу. Ко год се бави том чаролијском процедуром, мора преко целог дана да пости.

Код Румуна постоји фетишизам са мртвацем као средство у љубавним стварима. Ноге мртваца вежу се једном марамом или дрвеним концем; кад се мртавац метне у сандук, скину му се те везе и сакрију у ципеле, да би лакше путовао на онај свет. Та се веза, у Румунији звања „riedica“, врло брижљиво чува, јер је многи сујеверници хоће да украду, пошто има чаробног дејства нарочито на девојачка срца. Старије девојке необично жуде за „riedica“, јер мисле, кад имају парче тога, да ће позитивно моћи стећи мужа.

Код јужних Словена украден прстен са десне руке мртваца важи као необично чаробно љубавно средство. По њиховом веровању за заљубљену девојку довољно је, да кроз такав прстен погледа у момка, у кога се заљубила, па ће је он у најкраћем времену усрећити вереничким прстеном.

Украдена воштаница чело главе мртваца служи такође као опробано средство, које употребљавају младе девојке у једној мистичној процедури, да би натерале извесне младиће да се заљубе у њих.

Покрађа је потребна и за **срећу у крађи**. Овде је најинтересантије, да се не мора украсти баш одређена ствар, као код других примера, али то мора бити у одређено време. Пође ли за руком та крађа, крадљивци верују да су за читаву годину дана сигурни да их нико неће ухватити и казнити. Само што у оваким случајевима немамо посла са крађом из сујеверја, већ са **крадљивачким сујеверјем**; то има везе само у толико, што се у оваким случајевима извесан предмет има украсти у одређено време, ако се хоће да постигне жељени успех.

У Немачкој постоји у крадљивачком свету веровање, да ко украде на Божић, нову годину и на св. Три Краља, па га не ухвате, тај слободно може красти целе године. Слично веровање и дан дањи влада у извесним крајевима Немачке; у покрајинама Липе, Вестфалу и Нидерлау-сицу постоји веровање, да је сигуран, да га целе године неће ухватити, онај крадљивац, који ма шта украде ноћу између Бадњег Дана и првог дана Божића у време кад на цркви звоне звона.

У Франкени се верује за оне, који се у време звоњења звона на Бадње вече увуку у туђу кућу и без шума и ларме украду парче дрвета за гориво, па не буду ухваћени, да ти могу целе године красти и да их глава неће заболети. У Мекленбургу, опет, ко на Бадње вече украде дрво из шуме тај је сигуран да краде целе године, и да остане неопажен. У Бранденбургу је за то најбоља ноћ у очи нове године. Ко те ноћи украде левчу и метне је на своја кола, може слободно красти дрва у шуми, и шумар га неће видети. Тако исто је сигуран у крађи (у Оберпфалцу) и онај, ко једне ноћи у пост, пред изалазак сунца, украде три на-

рамка дрва и три навилјка сена, па то спали.

У Буковини постоји обичај код сеоског сталеза, да се мртвацу утисне у руке воштаница све до његове саране. И те се свеће радо краду пошто се верује, да кад човек уђе у туђу кућу са таквом запаљеном свећом, сви укућани морају заспати као закљани. Па и у Немачкој је доста распрострањено веровање у неку чаробну моћ ма какве ствари скинуте са мртваца.

И за **многе друге цељи** крадене ствари доносе срећу. у Данској се верује, да је отета срећа рибару, ако му се украде пређа; тако се исто верује и у Русији. У источној Прусској постоји веровање, да ће се имати среће, ако се ма шта украде са мртваца. У Бугарској жене, које живе неморално а имају страх од строгих мужева, краду бакарни новац који се меће мртвацима за склапање очију, па га перу у вино или води коју треба да пију њихови мужеви. Ако они то учине, биће слепи за неверство својих жена исто тако, као и мртавац, на чијим је очима био украдени новац.

У Хрватској бивају сада ређе крађе са мртваца, пошто се појавило веровање да ће се мртвац светити. И крађе са гробља са свим су готово нестале од када је овладало веровање, да још у току исте године мора умрети онај, који украде ма шта са гробља.

У почетку прошле године у Јоханисбургу (Пруска) одговарала је пред судом једна жена за крађу једне крпе, којом је бризан мртавац после купања. Та је крпа требала да има то добро дејство, да онај ко њу има, очара судије и сигурно буде ослобођен као невин. На тај је начин та жена била отворила читаву трговину.

На југу Балканског Полуострва дешава се, да удата жена неприметно украде мртвацу капу с главе. Крадљивица брижљиво чува ту капу, верујући, да ће јој се муж жив вратити из рата, ако већ буде морао ићи у рат.

И новац се краде, пошто се верује да ће се са краденим новцем имати више среће. Као и за нађени новац, тако веровање постоји у Медлингу у Аустрији. У Елзасу, опет, ако се хоће да добије на на дозу, мора се купити лоз краденим новцем. Слично је томе и у Бранденбургу. Украдени новац добија, ако се њиме купи лутријски лоз; а добија и кад се употреби на играње рулета и бацање коцке.

Томе је веровању слично оно које имају играчи карата; они верују да ће добити на картама ако играју са узјамљеним новцем, и за то ваља да има призрења судија кад има у пракси такву личност; наравно, ако то нису неке замашне суме, а поред тога не може се утврдити да је невоља или немаштина разлог крађи.

У покрајини Бранденбургу и дан дањи има по крововима и градовима „чуваркуће“, пошто се верује, да она брани дом од грома. То је прастаро веровање. Али сматра се као најпоузданије ако се на кући уседи крадена чуваркућа. У то дејство крадене чуваркуће верује се у Померну, Сибенбиргену, северној Швајцарској и у Енглеској.

При крају да наведемо још неколико примера, како се под извесним условима крађом неких ствари може *отети срећа од суседа*. То је веровање у тесној вези са оним, да крадене ствари доносе највише среће. Кад се то двоје споји, онда се може објаснити онај горњи пример о крађи пређе. У Данској се отима срећа суседу ако му се украде пређа; ту је, дакле, изражена више негативна страна веровања. У Русији се опет хвата риба са краденом пређом; овде се, опет, више испољава позитивна страна веровања.

У Егерланду (у Чешкој) има људи, који извеснога понедељника или суботе или 1. маја иду своме суседу, неприметно се увуку у његову шталу, украду млека и носе га у своју шталу; њиме тада трљају виме својим кравама и верују, да су тиме осигурали себи увек добро млеко, а суседу да су учинили да добије слабо млеко.

Код Мађара постоји веровање, да среће ради треба ноћу у очи нове године да се украде једна риа ђубрета са ђубришта те срећне личности, да се метне поред свога ђубришта и седам пута штапом излупа.

Надамо се, да ће практичарима корисно послужити ови примери, а ако би се ко заинтересовао да уђе дубље у ово питање, упућујемо га на ниже изложену литературу, из које је црпан овај материјал.

H. v. Wislocki. „Volks Glaube und Volksbrauch der Siebenbürger Sachsen“ (Berlin).

Viktor Fossel. „Volksmedizin und medizinischer Aberglaube in Steiermark“ (Graz).

H. L. Fischer. „Das Buch vom Aberglauben“ (Leipzig).

K. Andrejev. „Über den Aberglauben des russischen Volkes“ (Archiv für wissenschaftliche Kunde, Berlin).

Dr. G. J. Lammert. „Volksmedizin und medizinischer Aberglaube in Bayern und angrenzenden Bezirken“ (Würzburg).

Bernhard Stern. „Medizin, Aberglaube und Geschlechtsleben in der Türkei“ (Berlin).

Friedrich L. Krauss. „Volks Glaube und religiöser Brauch der Südslaven“ (Münster).

Dr. Karl Giannoni. „Geschichte der Stadt Mödling“ (Mödling).

Otto Knoop. „Volkssagen, Erzählungen, Aberglauben, Gebräuche und Märchen aus dem östlichen Hinterpommern“ (Posen).

U. John. „Deutsche Opfergebräuche bei Ackerbau und Viehzucht“ (Breslau).

Luka Grjić — Bjelokosić. „Volks Glaube und Volksbräuche in der Herzegowina“ (Wien).

Dr. Friedrich L. Krauss. „Sitte und Brauch der Südslaven“ (Wien).

Flachs. „Rumänische Hochzeits- und Totengebräuche“ (Berlin).

Löwenstimm. „Aberglaube und Strafrecht“ (Berlin).

Wutke. „Der deutsche Volksaberglaube der Gegenwart“ (Berlin).

H. v. Wislocki. „Volks Glaube und religiöser Brauch der Magyaren“ (Münster).

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

1.

Суд општине градичке, актом својим Бр. 1219, пита:

»Суд ово општински саставио је свој буџет прихода и расхода за ову годину под 10. јануаром ове године.

На како тада није био извршен разрез пореза за 1907 годину, то је као мерило за стопу приреза узета непосредна пореза по распореду за 1906 годину, и према непосредној порези исте године дошао је прирез за покриће буџетских расхода по 88% од непосредне порезе.

По свршеном разрезу пореза за ову годину стање непосредне порезе знатно се изменило услед извесних ослобођења, тако да је непосредна пореза за ову годину подбацила од прошле године за 220. дин. и према томе прирез према одобреној стопи дошао би 91.50%.

При приступању разреза одобреног приреза суд је наишао на тешкоће јер када би распоређивао прирез по утврђеној стопи 88% онда би мање распоредио но што је одобрено за 193. 60. дин. а да би распоредио сву суму одобрену буџетом морао би прекорачити стопу одобреног приреза 88% што није смео учинити.

Моли се уредништво за што скорије објашњење како да суд у овом случају поступи.

— На ова питања одговарамо:

Ако је суд уверен, да се ова разлика од 193. 60 динара, која би се јавила услед тога, што је стопа приреза одобрена према непосредном порезу из 1906 године, не може покрити ни ванредним приходима општинским ни уштедом, онда нека одмах врати буџет окружном одбору са објашњењем у чему је ствар, и нека тражи да он стопу приреза подне према непосредном порезу за ову годину на 91. 50% како би се избегао дефицит и све невоље по живот општински, које се неминуно јављају, кад општински суд није у положају да исплати издатке, предвиђене буџетом.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

Т Р А Ж Е С Е

Тихомира С. Јагодића, из Зарожја, који има да одговара за извесно казниво дело, тражи начелник среза рачанског. Тихомир је стар 31 годину, средњег раста, сувољав, зелених очију, а на челу више саме обрве има ожиљак од мртве кости; на глави има шајкачу, у сељачком је оделу, а на ногама има опанке. Препоручује се свима полицијским и општинским властима да Тихомира потраже и пронађеног спроведу поменутом начелнику с позивом на акт Бр. 8059.

Чедомира Ј. Милојевића, из Ланишта, који се бави прављењем лажног цвећа и давањем мађионичарских престава, тражи начелник среза беличког, ради спровода суду. Че-

домир је стар 33 године, средњег раста, црномањаст, на једном уху носи маду ринглицу, на глави има фес са кићанком, у цивилном је оделу, преко рамена носи трговачку торбу (јанџик), и на ногама чизме. Позивају се све власти да Чедомира најживље потраже и нађеног под јаком стражом спроведу истом начелнику с позивом на Бр. 7993.

Велимира, сина Митра Кесеровића, који је 18. тек. м-ца побеглао од своје куће, тражи Управа града Београда ради предаје родитељима. Велимир је стар 20 година, средњег раста, прилично развијен, смеђ, граорастих очију; од одела има: нов копоран и гуњче од сукна, нове чакшире, на глави полуастрганску шубару, а на ногама опанке. Пронађеног треба упутити поменутој Управи с позивом на акт Бр. 34213.

Петра, сина Јефте Томашевића, из Савинца, који је 12. ов. м-ца отумарао, тражи начелник среза јабланичког ради предаје родитељима. Петар је стар 15 година, средњег стаса, сувољав, плавих очију, на лицу има лишај; од одела има: тежану кошуљу, јелек од сукна, на глави шајкачу, а на ногама опанке и вулене чарапке. Позивају се све полицијске и општинске власти да Петра у својим домањима потраже и пронађеног упуте поменутом начелнику с позивом на депешу Бр. 1426.

С К Р Е Ћ Е С Е П А Ж Њ А

19. т. м. ухватио је комесар Топчидерске Полиције Павла Јорговића, бив. осуђеника, по занимању клонфера, родом из Оточца у Аустро-Угарској. Код њега је нађено неколико крадених оваца, а и раније је био осуђиван

за крађу стоке. Сада одговара за сличне опасне крађе код начелника среза: врачарског, космајског и колубарског округа београдског. Како се сумња, да је Павле за четири године, од како је пуштен са осуде, извршио више казнимих дела, но што се до сада зна, то се испноси његова фотографија и скреће се пажња свима полицијским и општинским властима, а приватни се моле, ако би што ближе знали о његовим делима, да о томе извести уредништво овога листа или Управу града Београда с позивом на Бр. 34114.

П О Т Е Р Е

Непознати зликовци 16. тек. м-ца у вече око 9 часова, а на друму који води за Кладово, извршили су разбојништво над Јованом Палићем, земљоделцем из Јабуковца, и том су му приликом отели и једног двогодишњег јунца, бело-жуће длаке, а без роваша. Нека све полиц. и општинске власти настану да се ови зликовци пронађу, па о резултату извести начелника среза брзонапачког с позивом на депешу Бр. 6479.

Ђура Јовановић — Ђорђе Марка Мрѓића, из Барајева, побеглао је 16. ов. м-ца из притвора. Ђура — Ђорђе је стар 25 година, средњег раста, смеђ, од одела има: копоран и чакшире од шајка, а на ногама опанке. Препоручује се свима полицијским и општинским властима да Ђуру — Ђорђа најживље потраже у кругу своје власти и нађеног под јаком стражом спроведу начелству округа ваљевског с позивом на депешу Бр. 9771.

Никола Јовановић, из Трна, који је осумњичен да је ноћу између 12. и 13. ов. м-ца извршио убиство над Савом Ристовићем, из Доброг Дола, чим је сазнао да га власт тражи, побеглао је незнано куда. Никола је стар 48 година, малог раста, дежмекаст, граорастих очију и у опште смеђ. Позивају се све полицијске и општинске власти да Никола најживље потраже у својим домањима и пронађеног под јаком стражом спроведу начелнику среза косаничког с позивом на депешу Бр. 10538.

Непознати крадљивац, 23. тек. м-ца на опасан начин украо је] Михајлу Кауфману, електротехничару, ценни црни челични сат са будилником, на коме је био кратак сребри, позлаћен ланац, са кога је позлата почела да опада. Сат има само један заклопац, на коме се налази ушраћено звонце. Препоручује се свима полицијским и општинским властима да за крадљивцем живо трагају и случају проналаска упуте га Управи града Београда с позивом на акт Бр. 34703.